

EU:n Valko-Venäjä -pakotepaketti, 29.6.2024

SEKTORIPAKOTTEET

Vientiin ja tuontiin kohdistuvat kiellot ja -rajoitukset

Aseiden, niiden osien ja olennaisten komponenttien ja ampumatarvikkeiden vientikieltoa täydennetään kieltämällä niiden kauttakuljetus Valko-Venäjän alueen läpi, sekä kieltämällä niihin liittyvien immateriaalioikeuksien ja liikesalaisuuksien siirtäminen Valko-Venäjälle.

Pakotteilla laajennetaan kaksikäyttötuotteiden, sekä sotilaallista ja puolustusalan kehittämistä palvelevien tuotteiden ja teknologian, viennin rajoituksia kieltämällä niiden kauttakuljetus Valko-Venäjän alueen läpi. Lisäksi kielletään kyseisten tuotteiden immateriaalioikeuksien siirtäminen Valko-Venäjälle.

Uusilla pakotteilla laajennetaan sellaisten tuotteiden vientirajoituksia Valko-Venäjälle, jotka voisivat edistää erityisesti Valko-Venäjän teollisten valmiuksien kehittämistä. Yli neljänsadan tullinimikkeen listaa on yhdenmukaistettu Venäjä-pakotteiden kanssa ja lisäksi niiden kauttakuljetus ja immateriaalioikeuksien siirtäminen Valko-Venäjälle kielletään.

Valko-Venäjään kohdistuvia pakotteita yhdenmukaistetaan Venäjä-pakotteiden kanssa tuomalla merenkulussa käytettävät tuotteet ja teknologia, sekä öljynjalostuksessa ja maakaasun nesteytymisessä käytettäväksi soveltuvat tuotteet ja teknologia vientirajoitusten piiriin. Jatkossa em. tuotteiden vienti on kielletty, ja niihin liittyvien palveluiden ja rahoituksen tarjoaminen, sekä niihin liittyvien immateriaalioikeuksien siirtäminen Valko-Venäjälle kielletään.

Myös eräiden ylellisyystuotteiden vienti, niihin liittyvien palveluiden ja rahoituksen tarjoaminen, sekä niihin liittyvien immateriaalioikeuksien siirtäminen Valko-Venäjälle kielletään, jos niiden arvo on yli 300 euroa tavaraa kohti, ellei muuta mainita.

Tiettyjen koneiden sekä ilmailu- tai avaruusteollisuuden käyttöön soveltuvien tuotteiden ja teknologian vientikieltoja tiukennetaan kieltämällä em. tuotteiden ja teknologian kauttakuljetus Valko-Venäjän alueella. Lisäksi kielletään ilmailu- tai avaruusteollisuuden käyttöön soveltuvien tuotteiden ja teknologian immateriaalioikeuksien siirtäminen Valko-Venäjälle.

Kivennäispolttoaineiden tuontikieltoa täydennetään kieltämällä myös raakaöljyn tuonti. Tuontikiellon pariin lisättiin tavaroita, jotka tuottavat Valko-Venäjälle merkittäviä tuloja, sekä Valko-Venäjältä peräisin oleva kulta, timantit ja helium. Myös em. tuotteisiin liittyvien palveluiden ja rahoituksen tarjoaminen kielletään.

Tuontipakotteisiin on sisällytetty vastaavat henkilökohtaiseen tarpeeseen tuotavien tavaroiden ja henkilöautojen tuontia koskevat suppeat poikkeukset kuin Venäjä-pakotteissa.

Energia-alan investointeihin liittyvät kiellot

Pakotteilla kielletään Valko-Venäjällä toimivan energia-alan yrityksen omistusosuuden hankkiminen ja olemassa olevan omistusosuuden kasvattaminen. Lainan ja luoton myöntäminen, sijoituspalvelut energia-alan yrityksille sekä uusien energia-alan yhteisyritysten perustamisen valkovenäläisten tahojen kanssa kielletään. Kirjaus on yhteneväinen Venäjä-pakotteiden kanssa.

Palveluiden tarjoamisen kiellot

Myös palveluiden tarjoamiseen liittyviä kielloja yhtenäistetään Venäjä-pakotteiden kanssa. Jatkossa useiden palveluiden tarjoaminen Valko-Venäjälle, sen hallitukselle, ja viranomaisille sekä valkovenäläisille yrityksille, suoraan tai välillisesti, on kiellettyä. Kiellettyihin palveluihin lukeutuvat laskentatoimi, tilintarkastuspalvelut, kirjanpito- tai veroneuvontapalvelut, yritys- ja liikkeenjohdon konsultointi- tai suhdetoimintapalvelut, arkkitehti- ja insinööripalvelut, oikeudelliset neuvontapalvelut, tietotekniset konsulttipalvelut, markkinatutkimus- ja mielipidetiedustelupalvelut, tekniset testaus- ja analysointipalvelut sekä mainontapalvelut. Lisäksi kiellon piirissä ovat yritysten johtamiseen sekä teolliseen suunnitteluun ja valmistukseen tarkoitetut ohjelmistot. Myös edellä mainittuihin palveluihin liittyvän teknisen avun, muiden palveluiden sekä rahoituksen tarjoaminen Valko-Venäjälle, sen hallitukselle ja viranomaisille sekä valkovenäläisille yrityksille, suoraan tai välillisesti, on kiellettyä.

Liikennesektorille kohdistuvat rajoitukset pakotteiden kiertämisen estämiseksi

Uusimmilla pakotteilla tiukennetaan maantiekuljetuskieltoa. Jatkossa se kattaa myös Valko-Venäjälle rekisteröidyt perävaunut ja puoliperävaunut, vaikka niiden vetoauto olisi rekisteröity muualle. Jos valkovenäläisen tahon omistus yhtiössä on 25 prosenttia tai enemmän, yhtiö ei voi harjoittaa maantiekulje-

tustoimintaa unionissa ml. kauttakulkuliikenne. Kielto ei koske kuljetusyrityksiä, jotka ovat kaksoiskansalaisten tai sellaisten Valko-Venäjän kansalaisten omistuksessa, joilla on oleskelulupa jäsenvaltiossa. Kuljetusyritysten tulee pyydettäessä esittää tiedot omistusrakenteestaan viranomaisille.

Korvausten hakeminen Valko-Venäjään liittyvää yritystoimintaa lopetettaessa

Pakoteasetuksen muutosten myötä jäsenmaiden kansalaisten ja yritysten on mahdollista hakea korvausta valkovenäläisiltä yrityksiltä ja henkilöiltä jäsenmaan tuomioistuimissa pakotteisiin liittyvissä tapauksissa. Edellytyksenä on, että vahinko on aiheutunut EU-yrityksille tai niiden omistuksessa tai määräysvallassa oleville yrityksille sopimukseen tai transaktioon liittyen ja ettei korvausta ole haettavissa esimerkiksi kahdenvälisen investointisopimuksen perusteella. Korvauksen hakeminen liittyy muun muassa tilanteisiin, joissa Valko-Venäjä on laittomasti asettanut jäsenmaiden omistamia yrityksiä ”väliaikaiseen hallintaan”.

Yritysvastuun tiukentaminen pakotteiden kiertämisen estämiseksi

Uusien pakotesäädösten mukaan EU-yritysten on tehtävä parhaansa varmistaakseen, etteivät niiden tytäryhtiöt (tai muut EU-yritysten omistuksessa tai määräysvallassa olevat tahot) EU:n ulkopuolella osallistu toimintaan, jolla heikennetään EU:n pakotteita. Yritysten tulee ottaa käyttöön sopiva ja toteutettavissa oleva politiikka, valvonta ja menettelyt riskien hallitsemiseksi.

Yritysten ja muiden tahojen vastuuta pakotteiden kiertämisen estämisessä vahvistetaan. Pakoteasetuksessa todetaan tähän liittyen yleisluonteinen kielto koskien osallistumista toimiin, jotka voivat heikentää pakotteita, vaikka se ei olisi toimijan tavoitteena.

EU-yritysten tulee kieltää kolmansien maiden kumppaneiden kanssa tekemissään sopimuksissa tiettyjen pakotteiden alaisten tuotteiden ja teknologian, mukaan lukien niin sanottujen yhteisten korkean prioriteetin tuotteiden (common high priority items) sekä ampuma-aseiden ja ampumatarvikkeiden jälleenvienti Valko-Venäjälle ja jälleenvienti käyttöön Valko-Venäjällä (tarkemmin asetuksen (EU) N:o 765/2006 liitteissä XVI, XVII, XXVIII ja XXXII, sekä asetuksen (EU) N:o 258/2012 liitteessä I). Yritysten tulee ilmoittaa tietoonsa tulleesta sopimusrikkomuksesta viranomaiselle välittömästi.

Yhteisten korkean prioriteetin tuotteiden (asetuksen (EU) N:o 765/2006 liite XXXII) osalta yritysten tulee ottaa käyttöön asianmukaisen huolellisuuden edellyttämät menettelyt, joilla voidaan tunnistaa ja arvioida mahdollinen Valko-Venäjälle -edelleenviennin riski. Yritysten on edellytettävä samaa huolellisuutta EU:n ulkopuolisiin maihin sijoittautuneilta tytäryhtiöiltään.

Pakotteissa huomioidaan ensimmäistä kertaa mahdollisuus määrätä kevennetty rangaistus pakotteiden rikkomisesta, jos luonnollinen henkilö tai yritys ilmoittaa itse tehdystä rikkomuksesta. Tämä edellyttää, että vapaaehtoinen ilmoitus tehdään kokonaisuudessaan ja ajallaan.

*****

Tämä liite ei ole oikeudellisesti pätevä asiakirja. Oikeudellisesti pätevät pakotesäädökset löytyvät Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistuista pakoteasetuksista.